

Nicolaus saliceti artium et medicine do-
ctoris: abbas monasterij beate marie de
pomero (als Bomgart) ordinis Cyster-
ciens. Argentinesis. dyocesis. in anthido-

Olarium aie prefatiuicula.
Consueuerunt artis medi-
cine corporalis auctores exi-
mij iter ceteros: quos de me-
dendis corporibus humanis
edidere libros et codices: nonnullos co-
ponere tractatus. quos Anthidotarios ap-
pellant: quibus anthidota quaedam meliora po-
tioraque ad singulas egritudines curandas
a solentioribus magis ordinata: atque a
posteris magis expressa. in unum congrega-
ta inueniuntur: ut in Anthidotario To-
hantis hebe mesue quae grabadin dicitur per:
et in quanto canonis auicene: qui totus est
anthidotarius. Rasis quoque et alij plurimi
suis in libris anthidotarios ordinasse
nouissime vero quidam Nicolaus nomine. vir
vtriusque in arte doctissimus anthidotarium
composuit quod famosissimum est: ita ut medi-
ci et apothecarij ipsum suis in manibus arti-

UNIVERSITÄT
UND STAAT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

huc habeat eo vrant **Qui sic incipit**
Ego nicolaus rogar^a a qbusdā tē. Ad
hui⁹ igit imitationē. Et ego nicolaus
hui⁹ medicine corporee qndā pffessor
nūc vō spūalis medicine. q̄ de aiab⁹
curādis sollicita ē. vñā bon⁹ discipu
lus. hūc libellū oronū meditationūq̄
deuotaz ex plurib⁹ scōz patrū libell⁹
hicinde collegi: quē anthidotariū aīe
appellare volui: eo q̄ i ipō q̄ plurima
salubrima z efficacissima repiant^r an
thidota siue medicamēta: q̄ sunt ofo
nes z meditationes deuote qb⁹ aīe va
rijs lāguorib⁹ vōz sauciate curari po
terūt: si diligēter adhibeant. Qd̄ autē
oōnes sint medicamēta aīe. patet Ec
clesia. 38. Fili in tua infirmitate ne de
spicias teipm: sed ora deū z ipse cura
bit te: z Jacobi vltimo. Infirmaf q̄s
ex vob̄ inducat p̄sbyteros z orēt super
eū: z sequit̄ ibi: oō em̄ fidei sanat infir
mū: q̄ autoritates tametsi de infirmi
tatibus corporalib⁹ dicte videant: mul
tomagis tñ de spūalib⁹ morbis ipius

en) ponunt quedam meditationes seu ora-
tiones digestiue id est preparatiue ad ex-
pulsionem: sicut in principio eiusdem habetur
illa que contritio nem et dolorem de pec-
catis inducit: consequenter ponunt me-
dicamina purgatiua: que nihil aliud
sunt quam confessiones: siue sacrales coram pa-
pastro faciente: siue spirituales que coram
deo fieri consueuerunt. Et quod sancte eucharis-
tie sacrificium efficacissimum est medicamen-
tum ipsius anime: quo post purgationem sa-
cramentali per confessionem et absolutionem
factam delentur residua peccatorum. post huiusmodi
confessionem et absolutionem derelicta: sicut
est pena debita pro peccatis: et solum peccata
dimittit et ipsa anima confirmat et confortat in
bonis virtutibus: ut habet in collecta de
hoc sacro. Sit ablutio scelerum: sit fortitu-
do fragilitatis: sit contra mundi pericula firma-
mentum. Idcirco tercio loco tantum opiate
ponuntur orationes ante et post huiusmodi venerabilis
sacri eucharistie preceptionem dicende. Sub-
iunguntur deinde orationes et meditationes
plurime de passione domini nostri iesu christi: in qua

iperif efficacissimū antidotū pforta
tūū z restauram̄ oib⁹ aie lāguorib⁹
salubrimū: **ponēt** z oīones ad btissi
maz virginē mariā: diuersosq̄ scōs et
scōtās dei tanq̄ electuaria odorifera et
aromatica. q̄b⁹ spūalis aie defect⁹ tāq̄
medicāto corpali restaurat. **ponēt**
demū oīones plurime p diuersis gra
tīs specialib⁹ impetrādis: vt sunt ille
q̄ mane dicunt̄ in exitu lecti p grārū
actiōe de custodia noct̄na: z ipetratiōe
grē opandi qd̄ bonū ē z euitādi pctā:
sifr z ille q̄ dicēde sē in aggressu cuius
libet opis: z multa aliq̄ h̄mōi: q̄ tanq̄
ynguēta v̄l emplastra p̄ oia extrinsec⁹
occurrētia picula salubriter adhibent̄
q̄ oia: vt meli⁹ inueniri valeāt: z citi⁹
occurrat qd̄ querit̄: ordinata ē tabula
in q̄ oia z singula in hoc libello nūero
sunt collocata. **Notandū** tñ est. q̄ licet
ordo iā dict⁹ valde pueniēs eēt: ita vt
libell⁹ iste i tractat⁹ iuxta pdictā diuī
sionē fuisse distribut⁹: z oīoes seu me
ditatiōes singule s̄b illis rubricis iuxta

numerū oīs p̄sentū h̄mōi
z opati p̄sentū oīones collat⁹ z p̄
sentū oīones: q̄ in oīs s̄b h̄mōi
tūū n̄m̄ s̄b vt p̄ h̄mōi ē rep̄
q̄ oīones p̄sentū oīones
p̄sentū in p̄sentū locis p̄sentū
p̄sentū h̄mōi b̄ p̄sentū locis
et et collegat p̄sentū h̄mōi
volent necessitate: inueniri h̄mōi
h̄mōi d̄m̄. **Aduertit̄** em̄ d̄m̄
nō catholic⁹: quāte volunt̄ h̄mōi
v̄l q̄ p̄sentū oīones n̄m̄
z oīones tāq̄ oportuna reme
diū oīones q̄ inueniunt̄ q̄ quāte
b̄m̄ s̄b in h̄mōi n̄m̄ ē z adhibe
ram̄ oīones q̄ p̄sentū n̄m̄
iūm̄ vt p̄sentū de remedio n̄m̄ p̄
sentū: q̄ p̄sentū n̄m̄ oīones in h̄mōi
q̄ h̄mōi l̄m̄ p̄sentū d̄m̄. **Opone** h̄mōi
v̄l n̄m̄ d̄m̄: z n̄m̄ d̄m̄. **Not**
tūū oīones q̄ oīones: h̄mōi n̄m̄
z h̄mōi p̄sentū p̄sentū ad h̄mōi
p̄sentū n̄m̄ oīones z oīones: z ad
m̄m̄ s̄b oīones iūm̄: z Jacob

4

materia in eis p̄tentā fuissent ordina-
te. qz n̄ a plurib⁹ hinc de collect⁹ ē p̄-
sens ar̄bidotari⁹: q̄ nō oēs sūt habebā-
tur ad manū: s; vn⁹ p̄ aliū ē repr⁹. **I**d
circo i b̄ opusculo p̄tēta min⁹ ordina-
te posita sūt in plenisq; locis: q̄prop̄t vi-
dendo tabulā h̄ p̄mo seq̄ntē. eligat
ex ea ⁊ colligat prudēs lector q̄cqd sibi
viderit necessariū: ⁊ iueniet illō suo so-
lio designatū. **A**duertat etiā q̄libet bo-
nus catholic⁹ quāte utilitas sit p̄ns li-
bell⁹ i q̄ pene ad oīa n̄cāria saluti aīe
⁊ corpis oīones tāq; oportuna reme-
dia ⁊ ar̄bidota iueniant. q̄ quidē li-
bellus sp̄ in manib⁹ tenēd⁹ ē ⁊ assidue
ruminādus: qz p̄tinua nob̄ necessitas
iminet: vt p̄tinue de remedio nob̄ pui-
deam⁹: q̄ p̄t monet nos dñs in euan-
gelio **Luce. xviii. dicēs. Oportet semp̄**
orare ⁊ nō deficere: ⁊ eiusdē. xi. Uigi-
late inq̄t oī tpe orātes: q̄bus etiā cōcor-
dat illō apli Pauli p̄ma ad Thessal.
ultimo sine intermissione orare: ⁊ ad Ro-
manos. xij. oīoni instātes: ⁊ Jacobi. v

tristat aliq̄s v̄m. orat equo aīo ⁊ psal
let: ⁊ p̄ma petri. 4. **V**igilate in oꝛoni-
bus. **U**ñ ⁊ sc̄i inter cetera v̄tuosa opa
plus oꝛoni q̄ alijs opibus instituisse re-
periūt: quēadmodū legiſ de anna vi-
dua **Luce. 2.** q̄ nō discedebat de tēplo
ieiunijs ⁊ oꝛonib⁹ seruiēs die ac nocte
Et act. 1. de ap̄s legiſ: q̄ erāt omnes
p̄seuerātes in oꝛone v̄nanimiſ cū ma-
ria m̄re **Jesu ⁊** fratribus eius. **D**e b̄tō
etiā martino legiſ q̄ moriēs iuictū ab
oratione sp̄m̄ non relaxabat. **E**t b̄tūs
iacob⁹ alphi ex assiduitate orandi p̄-
xit in genib⁹ suis duriciā cameloz. **E**t
b̄tūs bartholomeus t̄ties in die ⁊ cē-
ties in nocte ante deū genua flectebat
Silr ⁊ om̄s alij sc̄i dei. q̄s referre esset
impossibile. **S**z q̄d de sc̄is istoz tantū
immorāmur: cum ipse sc̄tūs sc̄tōꝝ xp̄s
d̄ns oꝛonē: q̄ sit vtilis ⁊ necāria. nedū
v̄bo sed exēblo p̄po assidue ac frēq̄ntē
orādo: nobis cōmēdauit. **P**atet igr̄ q̄
vtil ⁊ necārius sit p̄s anthitotari⁹ aīe
Explicit p̄fatio huius libelli.

Caletis generalis libelli p̄fatio.

Dūmo p̄fatio eboratū fa-
ciens terminū dicitur
meum dūm v̄tūm
cuciens. **S**olo in
deploratione p̄oꝛis m̄l-
estūm de flagitans.
Quis sancti angustini ad v̄gnat
em laudandū.
Alia oratio em̄stem ad impetrandū
veniam peccatorū.
Rothō em̄stem.
Alia oratio **Agustini.**
O ioh̄i buguiz sine bono.
O ioh̄i sine deuota ad oīe de sc̄is
Alia oratio ad eodē.
Modus p̄tēdi lucan⁹ sine p̄-
gatis Andrej hispani que r̄ ip̄e
ebantū dicit. Et p̄sequitur: que
debet esse p̄fator p̄a ad ioh̄e sa-
Alia v̄s confessio.
Confessio sancti **Thom̄as.**
Confessio in cū q̄dā gratiā dicitur.